

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 329/05-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 30. novembra 2005 predbežne prerokoval sťažnosť E. Ch., bytom B., zastúpenej advokátom JUDr. O. M., Advokátska kancelária, B., v ktorej namieta porušenie jej práv podľa čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 4, čl. 13 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom súdneho exekútora JUDr. L. J., Exekútorický úrad, B., v konaní vedenom pod sp. zn. EX 422/03, ako aj uzneseniami Okresného súdu Bratislava V sp. zn. 36 Er 1134/2004 zo 17. mája 2005 a sp. zn. 36 Er 1134/2004 zo 17. júna 2005, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť E. Ch. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. októbra 2005 doručená sťažnosť E. Ch., bytom B. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. O. M., B., v ktorej namieta porušenie jej práv podľa čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 4, čl. 13 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len

„dohovor“) postupom súdneho exekútora JUDr. L. J., Exekútorský úrad, B. (ďalej len „súdny exekútor“), v konaní vedenom pod sp. zn. EX 422/03, ako aj uzneseniami Okresného súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 36 Er 1134/2004 zo 17. mája 2005 (ďalej aj „uznesenie zo 17. mája 2005“) a sp. zn. 36 Er 1134/2004 zo 17. júna 2005 (ďalej aj „uznesenie zo 17. júna 2005“).

Z obsahu sťažnosti sťažovateľky a jej príloh vyplýva, že 17. apríla 1997 jej bol doručený rozsudok okresného súdu č. k. 5 C 69/96-85 z 26. marca 1997, ktorým právo spoločného nájmu bytu sťažovateľky a Ing. E. Ch., bytom B. (v rámci exekučného konania oprávnený, ďalej len „oprávnený“), zrušil. Za výlučného nájomcu bytu a člena družstva okresný súd určil oprávneného a sťažovateľke bola predmetným rozsudkom uložená povinnosť vystáhnout sa z bytu a byt vypratať do 15 dní odo dňa zabezpečenia náhradného bytu. Tento rozsudok nadobudol právoplatnosť 2. mája 1997.

Dňa 14. septembra 2004 bolo sťažovateľke doručené upovedomenie o začatí exekúcie č. EX 422/2003 vydané podľa § 47 a § 184 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“).

Sťažovateľka podala 17. septembra 2004 námietky proti bytovej náhrade a 24. septembra 2004 námietky proti exekúcii.

Dňa 25. mája 2005 bolo právnenému zástupcovi sťažovateľky v exekučnom konaní doručené uznesenie okresného súdu zo 17. mája 2005, ktorým jej námietky proti bytovej náhrade zamietol, a 14. júla 2005 uznesenie zo 17. júna 2005, ktorým okresný súd zamietol jej námietky proti exekúcii.

Súdny exekútor 6. septembra 2005 vykonal exekúciu vypratáním z bytu. O priebehu vypratania bytu bola spísaná zápisnica, v ktorej právny zástupca sťažovateľky namietal, že

exekúcia je nezákonná, pretože do dňa výkonu exekúcie nebol sťažovateľke doručený exekučný príkaz a nebol jej zabezpečený náhradný byt.

Exekučný príkaz bol sťažovateľke doručený 9. septembra 2005, teda po vykonaní exekúcie. Súdny exekútor podľa sťažovateľky porušil jej základné práva podľa čl. 12 ods. 4 a čl. 13 ods. 1 ústavy, pretože sťažovateľka bola podľa nej nezákonne vypratávaná z bytu, ku ktorému ešte stále v tom čase mala a má riadne zákonné a súdom priznané užívacie právo.

K porušeniu jej práva podľa čl. 13 ods. 1 ústavy došlo podľa sťažovateľky tým, že súdny exekútor konal v rozpore s ustanovením § 184 ods. 3 a § 185 ods. 1 Exekučného poriadku, pretože nájomná zmluva z 30. júna 2003 nespĺňala podmienky zabezpečenia náhradného bytu (vzhlľadom na rozdiel vo výške nájmu vypratávaného a náhradného bytu), ako aj preto, že náhradný byt vzhlľadom na charakter štvrte a obyvateľstva nezabezpečuje podľa nej ľudsky dôstojné bývanie pre ňu a členov jej domácnosti a že do dňa podania ústavnej sťažnosti s ňou nebola uzavretá nájomná zmluva k náhradnému bytu a v prípade nast'ahovania sa do tohto bytu bez uzavretej nájomnej zmluvy by sa podľa nej dopustila trestného činu porušovania domovej slobody podľa § 238 Trestného zákona.

Súdny exekútor podľa sťažovateľky porušil ustanovenie § 184 ods. 2 písm. b) Exekučného poriadku aj pri samotnom vypratávaní bytu, pretože jej nedoručil do vlastných rúk do dňa výkonu exekúcie exekučný príkaz, ktorý si prevzala až 9. septembra 2005. Ak si už súdny exekútor a okresný súd osvojili názor, že v uvedenom konaní bola bytová náhrada zabezpečená, mali ju podľa nej vyst'ahovať do zabezpečeného náhradného bytu.

Okresnému súdu pre jeho rozhodnutie o zákonnosti exekúcie v uvedenej veci postačovalo vyhlásenie oprávneného podľa § 5 ods. 4 „*zákona č. 182/1992 Zb.*“ (správne 189/1992, pozn.) o tom, že uzavrie so sťažovateľkou nájomnú zmluvu. Uvedené zákonné ustanovenie je podľa názoru sťažovateľky v rozpore s ústavou, pretože jej na základe takéhoto vyhlásenia nevzniká k náhradnému bytu žiaden nájomný vzťah, a teda v prípade nast'ahovania sa do neho by sa dopustila trestného činu.

Napriek tomu, že oprávnený 2. marca 2005 vyhlásil, že uzavrie so sťažovateľkou nájomnú zmluvu na náhradný byt, do dňa podania ústavnej sťažnosti tak neurobil, čo podľa sťažovateľky svedčí o špekulácii z jeho strany a zavádzaní aj okresného súdu s cieľom dosiahnuť vypratanie z bytu.

Súdny exekútor, ako aj okresný súd podľa sťažovateľky porušili aj jej právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a z neho vyplývajúci „princíp rovnosti strán“, resp. „princíp rovnosti zbraní“ tým, že im pre rozhodnutie a vykonanie exekúcie postačovalo vyhlásenie oprávneného podľa § 5 ods. 4 zákona Slovenskej národnej rady č. 189/1992 Zb. o úprave niektorých pomerov súvisiacich s nájmom bytov a s bytovými náhradami v znení neskorších predpisov o tom, že so sťažovateľkou uzavrie nájomnú zmluvu, a okresný súd jej v rámci exekučného konania nedal možnosť sa k nemu vyjadriť, čím bola podľa nej porušená rovnosť účastníkov konania a akceptovaním spomínaného vyhlásenia okresným súdom došlo podľa nej aj k porušeniu zásady rovnosti zbraní.

Postupom súdneho exekútora a okresného súdu boli podľa sťažovateľky porušené aj jej práva podľa čl. 2 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy.

Podľa sťažovateľky v tomto prípade došlo aj k porušeniu jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého súd zriadený zákonom je oprávnený rozhodovať len v zmysle príslušných procesných predpisov a za splnenia podmienok hmotnoprávnych predpisov, čo však v tomto prípade podľa nej „*absentovalo*“.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti sťažovateľka žiadala, aby jej ústavný súd priznal aj primerané finančné zadosťučinenie vo výške 1 000 000 Sk, ktoré odôvodnila tým, že jej „*nezákonným konaním vznikla vážna psychická ujma, z ktorej sa budem zotavovať pravdepodobne celý život, ale predovšetkým skutočnosť, že týmto nezákonným konaním som sa stala bezdomovkyňa*“.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd vydal nálež tohto znenia:

„JUDr. L. J. - súdny exekútor, Exekútorský úrad, výkonom rozsudku Okresného súdu Bratislava V, sp. zn. 5 C 69/96-85, dňa 6. 9. 2005, č. k. EX 422/2003 a Okresný súd Bratislava V rozhodnutím o námietkach proti bytovej náhrade a exekúcii, č. k. 36 Er 1134/2004 porušil právo sťažovateľky podľa čl. 2 ods. 2, podľa čl. 12 ods. 4, podľa čl. 13 ods. 1, podľa čl. 46 ods. 1 a podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a sťažovateľke sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 1.000.000,- Sk.“

II.

1. Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 12 ods. 4 ústavy nikomu nesmie byť spôsobená ujma na právach pre to, že uplatňuje svoje základné práva a slobody.

Podľa čl. 13 ods. 1 ústavy povinnosti možno ukladať

- a) zákonom alebo na základe zákona, v jeho medziach a pri zachovaní základných práv a slobôd,
- b) medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 4, ktorá priamo zakladá práva a povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb, alebo
- c) nariadením vlády podľa čl. 120 ods. 2.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa môže každý domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 47 ods. 2 a 3 ústavy každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom. Všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by, vzhľadom na osobitné okolnosti, verejnosť konania mohla byť na ujmu záujmom spoločnosti.

2. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

3. Namietané porušenie čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 4, čl. 13 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením zo 17. mája 2005 a uznesením zo 17. júna 2005

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti namietala porušenie jej práv podľa čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 4, čl. 13 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu zo 17. mája 2005, ktorým rozhodol

o sťažovateľkiných námietkach proti bytovej náhrade, ako aj uznesením okresného súdu zo 17. júna 2005, ktorým rozhodol o sťažovateľkiných námietkach proti exekúcii.

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

Podľa zistenia ústavného súdu uznesenie zo 17. mája 2005, ktorým okresný súd námietky sťažovateľky proti bytovej náhrade zamietol, nadobudlo právoplatnosť 25. mája 2005 a uznesenie zo 17. júna 2005, ktorým okresný súd rozhodol o námietkach sťažovateľky proti exekúcii, nadobudlo právoplatnosť 14. júla 2005.

Sťažnosť sťažovateľky z 29. septembra 2005, ktorou namietala porušenie vyššie označených práv uznesením zo 17. mája 2005 a uznesením zo 17. júna 2005, bola ústavnému súde doručená 3. októbra 2005.

Z vyššie uvedených skutočností teda vyplýva, že sťažnosť sťažovateľky z 29. septembra 2005 (odovzdaná na poštovú prepravu v ten istý deň) bola v časti týkajúcej sa namietaného porušenia jej vyššie označených práv uzneseniami okresného súdu zo 17. mája 2005 a 17. júna 2005 podaná ústavnému súde po uplynutí lehoty ustanovenej pre podanie sťažnosti v zmysle § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, a preto ju bolo potrebné odmietnuť ako oneskorene podanú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

4. Namietané porušenie čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 4, čl. 13 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom súdneho exekútora pri výkone exekúcie vedenej pod sp. zn. EX 422/2003

Sťažovateľka porušenie svojich vyššie označených práv videla v tom, že v dôsledku postupu súdneho exekútora v exekučnom konaní sp. zn. EX 422/2003 bola podľa nej nezákonne vyprataná z bytu, ďalej v tom, že bytová náhrada poskytnutá v rámci exekučného konania nespĺňala podľa nej podmienku náhradného bytu, ktorý jej mal byť zabezpečený

v zmysle exekučného titulu, ako aj že exekučný príkaz jej bol doručený až 9. septembra 2005 t. j. po vykonaní vypratania bytu, a že pri vykonávaní exekúcie nebola vyst'ahovaná do náhradného bytu.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde s'ťažnosť nie je prípustná, ak s'ťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je s'ťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

S'ťažovateľka sa mohla so svojimi námietkami proti zákonnosti exekúcií, ako aj proti zabezpečenej bytovej náhrade (vrátane námietky neuzavretia nájomnej zmluvy s ňou v rámci exekučného konania) dovoľávať ochrany svojich práv a slobôd v rámci exekučného konania prostredníctvom viacerých právnych prostriedkov obrany a ochrany svojho postavenia, ktoré možno využiť, ak sa v nútenom výkone súdnych a iných rozhodnutí vyskytnú absolútne alebo relatívne prekážky ďalšieho postupu exekučného orgánu.

Z Exekučného poriadku vyplýva, že jedným z prostriedkov obrany povinného v exekučnom konaní sú námietky podľa § 50. Ďalším prostriedkom obrany povinného je návrh na odklad exekúcie podľa § 56 ods. 2 Exekučného poriadku (z dôvodu, že možno očakávať zastavenie exekúcie), ktorý možno podať kedykoľvek po doručení upovedomenia o začatí exekúcie, ak je spojený s návrhom na zastavenie exekúcie. Rovnako je prípustné aj samostatne podať návrh na zastavenie exekúcie podľa § 57 Exekučného poriadku bez ohľadu na to, či boli alebo neboli podané námietky podľa § 50 Exekučného poriadku, prípadne že sa takým námietkam nevyhovelo. Proti rozhodnutiu o návrhu na zastavenie exekúcie vo vzťahu k ochrane povinného je prípustné v prevažnej väčšine prípadov odvolanie, o ktorom sa rozhoduje v riadnom inštančnom postupe na súde vyššieho stupňa (§ 58 ods. 4 Exekučného poriadku) (mutatis mutandis IV. ÚS 211/03).

Z uvedeného vyplýva, že s'ťažovateľka mala na ochranu namietaného porušenia vyššie označených práv právne prostriedky upravené v Exekučnom poriadku, ako aj v Občianskom súdnom poriadku, a preto v súlade s princípom subsidiarity ustanoveným

v čl. 127 ods. 1 ústavy a § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde vo vzťahu k uvedeným námietkam sťažovateľky je potrebné sťažnosť sťažovateľky považovať za neprípustnú.

Vo vzťahu ku sťažovateľkinej námietke týkajúcej sa doručenia exekučného príkazu po vykonaní exekúcie v uvedenej veci ústavný súd konštatuje, že súdny exekútor postupoval v súlade s Exekučným poriadkom, ktorý v § 184 a nasl. neurčuje povinnosť vykonať opatrenia súvisiace s faktickým výkonom exekúcie až po doručení exekučného príkazu povinnému. Proti exekučnému príkazu sa navyše nemožno procesne brániť žiadnym prostriedkom, a preto súdny exekútor uvedeným konaním nemohol sťažovateľku podstatne obmedziť v jej možnosti predložiť jej argumenty súdu za podmienok, ktoré by ju podstatne znevýhodnili voči druhému účastníkovi. Vo vzťahu k tejto námietke možno teda sťažnosť sťažovateľky považovať za zjavne neodôvodnenú.

5. Z dôvodov uvedených v bode 3 a 4 II. časti tohto uznesenia ústavný súd sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. novembra 2005